

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====

ગુજરાત હાઈકોર્ટ, અમદાવાદ ખાતે

આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૬૬૩/૨૦૦૬

વિથ

સિવિલ એપિલિકેશન (સ્ટે માટે) નં. ૨/૨૦૦૬

ઈન આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૬૬૩/૨૦૦૬

વિથ

સિવિલ એપિલિકેશન (ફોર ઓર્ડર્સ) નં. ૩/૨૦૦૬

ઈન આર/ફર્સ્ટ અપીલ નં. ૨૬૬૩/૨૦૦૬

મંજૂરી અને સહી માટે:

માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી દેવન એમ. દેસાઈ

=====

રિપોર્ટિંગ માટે મંજૂર	હા	ના

=====

ગિરધારી કોડનદાસ ગોપાલાણી

વિરુદ્ધ

ન્યૂ ઇન્ડિયા એશ્યોરન્સ કો. લિમિટેડ અને અન્ય

=====

ઉપસ્થિતિ:

અપીલકર્તા(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી એ. એસ. વકીલ(લડર) વતી શ્રી પાર્થ

સલુજા

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૧ તરફથી શ્રી હેમંત એસ. શાહ(બપક)

પ્રતિવાદી(ઓ) નં. ૨ પર રુલની બજવાણી થયેલ

=====

કોરમ: માનનીય ન્યાયમૂર્તિ શ્રી દેવન એમ. દેસાઈ

તારીખ : ૦૨/૧૨/૨૦૨૫

મૌખિક ચુકાદો

૧. અપીલકર્તા – મૂળ વાદી દ્વારા વિદ્વાન એડિશનલ સિનિયર સિવિલ જજ, ગાંધીધામ – કચ્છ દ્વારા સ્પેશિયલ સિવિલ સૂટ નં. ૪૭/૧૯૯૬ માં પસાર કરવામાં આવેલા તારીખ ૨૯.૧૨.૨૦૦૫ ના ચુકાદા અને

હુકમનામા (હવે પછી સંક્ષિપ્તમાં 'વાદગ્રસ્ત ચુકાદો' તરીકે ઉલ્લેખિત) ને પડકારતાં કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ (હવે પછી સંક્ષિપ્તમાં 'સદર કોડ' તરીકે ઉલ્લેખિત) ની કલમ ૯૬ હેઠળ હાલની અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે, જે દ્વારા વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે હાલના અપીલકર્તાનો દાવો રદ કર્યો હતો.

૨. વિડીયો કોન્ફરન્સિંગ મારફતે અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી એ. એસ. વકીલ માટે વિદ્વાન વકીલ શ્રી પાર્થ સલુજા અને સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન વકીલ શ્રી હેમંત શાહને સાંભળવામાં આવ્યા. સામાવાળા નં. ૨ ની બજવણી થઈ હોવા છતાં, કોઈ હાજર રહ્યું ન હતું. રેકૉર્ડનું અવલોકન કર્યું.

૩. કેસની ટૂંકમાં હકીકતો નીચે મુજબ છે:

* અપીલકર્તા – વાદી મોટર વાહન મીની બસ સ્વરાજ માઝદા નં. જીજે-૩-ટી-૯૫૮૦ ના માલિક છે. સદર વાહન મૂળ પ્રતિવાદી નં. ૧ – હાલના સામાવાળા નં. ૧ વીમા કંપની પાસે વીમાકૃત હતું. સદર બસને તારીખ ૨૧.૧૦.૧૯૯૧ ના રોજ નોંધણી નં. જીજે-૧૨ટી-૫૭૪૪ ધરાવતા ટેન્કર સાથે અકસ્માત થયો હતો. એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી. પ્રશ્નવાળું વાહન સ્વરાજ માઝદા નં. જીજે-૩-ટી-૯૫૮૦ અકસ્માતમાં સંપૂર્ણપણે ક્ષતિગ્રસ્ત થયું હતું. વાદીએ વીમા કંપની સમક્ષ રૂ. ૩,૫૦,૦૦૦/- ની રકમનો દાવો દાખલ કર્યો હતો. વીમા કંપનીએ

તારીખ ૧૦.૬.૧૯૯૩ ના રોજ દાવો નકારી કાઢ્યો હતો. તેથી વાદીએ પ્રતિવાદીઓ સામે રકમની વસૂલાત માટે દાવો દાખલ કર્યો હતો.

* બીજા વાહન એટલે કે ટેન્કર નંબર જીજે-૧૨-ટી-૫૭૪૪ ના માલિક એવા પ્રતિવાદી નં. ૨ ની બજવણી થઈ હોવા છતાં તેઓ હાજર રહ્યા ન હતા અને પ્રતિવાદી નં. ૨ સામે એકતરફી કાર્યવાહી ચાલી હતી. પ્રતિવાદી નં. ૧ - વીમા કંપની હાજર થઈ અને તેણે આંક ૧૯ પર લેખિત જવાબ દાખલ કર્યો અને મુખ્યત્વે એવા કારણસર વાદીના દાવાનો ઇનકાર કર્યો કે અકસ્માતની તારીખે વાહન ચલાવવા માટે જરૂરી ફરજિયાત પરમિટ ન હતી અને વાદી દ્વારા મુસાફરોની જે વાદી આપવાની જરૂર હતી તે આપવામાં આવી ન હતી. પ્રતિવાદીએ એવો પણ આરોપ મૂક્યો હતો કે પોલિસીના નિયમો અને શરતોનો ભંગ થયો છે.

* પ્લીડિંગ્સના આધારે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે આંક ૨૦ પર મુદ્દાઓ ઘડ્યા હતા. વાદીએ આંક ૭૧ પર પોતાની તપાસ કરાવી હતી અને દસ્તાવેજી પુરાવા રજૂ કર્યા હતા. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ ત્રણ સાક્ષીઓ એટલે કે આંક ૧૨૮ પર હસમુખભાઈ, આંક ૧૩૦ પર યોગેશભાઈ અને આંક ૧૩૩ પર અનિલભાઈની તપાસ કરી હતી. પ્રતિવાદી નં. ૧ એ બચાવના સમર્થનમાં દસ્તાવેજી પુરાવા પણ રજૂ કર્યા હતા. રેકૉર્ડ પરના પુરાવા ધ્યાને લીધા પછી, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દાવો રદ કર્યો હતો.

* વાદગ્રસ્ત ચુકાદાથી વ્યથિત અને અસંતુષ્ટ થઈને, હાલના અપીલકર્તાએ પ્રથમ અપીલ દાખલ કરેલ છે.

૪. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલે એવી દલીલ કરી છે કે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દસ્તાવેજી પુરાવાની યોગ્ય મૂલવણી કરી નથી, ખાસ કરીને આંક ૧૦૩ કે જે આરટીઓ, રાજકોટ દ્વારા વાદીને પાઠવવામાં આવેલ તારીખ ૬.૫.૧૯૯૨ નો પત્રવ્યવહાર છે. એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સદર પત્ર સ્પષ્ટ શબ્દોમાં દર્શાવે છે કે બસની કોન્ટ્રેક્ટ કેરેજ પરમિટ મેળવવા માટે વાદીની તારીખ ૨૨/૨૩.૧૧.૧૯૯૦ ની અરજી તારીખ ૧૧.૧૦.૧૯૯૧ ના રોજ મંજૂર કરવામાં આવી હતી. તેથી, અકસ્માતની તારીખે વાદી પાસે વાહન ચલાવવા માટે માન્ય પરમિટ હતી. વધુમાં એવી રજૂઆત કરવામાં આવી છે કે તારીખ ૮ મી મે, ૧૯૯૨ ના રોજ, વાદીએ દાવાની પતાવટ માટે વીમા કંપનીને દસ્તાવેજો પૂરા પાડ્યા હતા. આવા દસ્તાવેજોમાં મુસાફરોની યાદી તેમજ પરમિટ અંગે મૂળ પ્રાદેશિક વાહનવ્યવહાર સમિતિ, રાજકોટ તરફથી મળેલો પત્ર સામેલ હતો.

* વીમા કંપનીએ સર્વેયરની નિમણૂક કરી હતી, જેમનો અહેવાલ આંક ૧૦૦ પર રજૂ કરવામાં આવ્યો છે, તે પણ જણાવે છે કે વાહન સંપૂર્ણ ગુકસાનમાં છે અને સર્વેયરના અહેવાલ મુજબ, ક્ષતિગ્રસ્ત બસનું બજાર મૂલ્ય રૂ. ૨,૪૯,૦૦૦/- આંકવામાં આવ્યું હતું. ત્યારબાદ વીમા કંપનીએ રૂ. ૨,૪૯,૫૦૦/- માં દાવાની પતાવટ કરવાની ઓફર કરી

હતી. આ હોવા છતાં, વીમા કંપનીએ દાવાની પતાવટ કરી ન હતી અને તેથી, વાદીને તારીખ ૩૦.૧૧.૧૯૯૨ નો પત્ર (આંક ૧૦૨) લખવાની ફરજ પડી હતી અને પ્રતિવાદી વીમા કંપનીને થયેલા નુકસાનની ભરપાઈ કરવા અને રૂ. ૩,૫૦,૦૦૦/- ના દાવાની પતાવટ કરવા વિનંતી કરી હતી. વીમા કંપનીએ ૧૦મી જૂન ૧૯૯૩ ના રોજ, (આંક ૮૦) દાવો નકારી કાઢ્યો હતો.

* દાવો નકારવાનો નિર્ણય પોલિસીના નિયમો અને શરતોની વિરુદ્ધ છે અને પત્રમાં દર્શાવેલ કારણો ખોટા છે. વાદી સામે ઇન્ડિયન પીનલ કોડ, ૧૮૬૦ (હવે પછી સંક્ષિપ્તમાં 'આઈપીસી' તરીકે ઉલ્લેખિત) ની કલમ ૪૭૧ અને ૪૭૪ હેઠળ શરૂ કરાયેલા ફોજદારી કેસમાં વાદી નિર્દોષ છૂટી ગયા હતા. સદર નિર્દોષ છૂટકારાનો હુકમ વાદીના દાવાને વધુ મજબૂત બનાવે છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ એ મહત્વપૂર્ણ હકીકતની યોગ્ય મૂલવણી કરવામાં નિષ્ફળ રહી છે કે વાદી સામેની ફોજદારી કાર્યવાહીમાં નકલી પરમિટનો આરોપ સાબિત અને સ્થાપિત થયો ન હતો અને તેથી વાદી નિર્દોષ છૂટ્યા હતા.

* વીમા કંપની દ્વારા લેવાયેલો એવો બચાવ કે પરમિટ નકલી છે તે ફોજદારી ટ્રાયલમાં નિર્દોષ છૂટકારાના હુકમ દ્વારા સ્થગિત થઈ જાય છે. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે વીમા કંપની દ્વારા માંગવામાં આવેલી મુસાફરોની યાદી તારીખ ૦૮.૦૫.૧૯૯૨ ના પત્રવ્યવહાર દ્વારા

યોગ્ય રીતે પૂરી પાડવામાં આવી હતી. મુસાફરોની યાદીની પ્રમાણિત નકલને પરમિટ આપવા કે નકારવા સાથે કોઈ લેવાદેવા નથી. ઉપરોક્ત સિવાય અન્ય કોઈ રજૂઆતો કરવામાં આવી નથી.

૫. તેનાથી વિપરીત, સામાવાળા નં. ૧ તરફે વિદ્વાન વકીલે ચુકાદા અને હુકમનામાનું સમર્થન કર્યું છે અને વધુમાં એવી દલીલ કરી છે કે અપીલમાં કોઈ તથ્ય નથી અને, તેથી, આ અદાલતે અપીલ ફગાવી દેવી જોઈએ.

૬. લેખિત જવાબમાં તેમજ આંક ૧૨૮ પર નોંધાયેલ હસમુખભાઈ જાનસારીની મૌખિક જુબાનીમાં વીમા કંપનીનો એવો કેસ છે કે વાદીએ પોલિસીના નિયમો અને શરતોનો ભંગ કર્યો છે. વાદીએ દાવામાં ચેસીસ અને એન્જિનના ખોટા નંબર દર્શાવ્યા હતા. પ્રતિવાદી વીમા કંપનીનો એવો પણ કેસ છે કે પોલિસી જારી કરતી વખતે વાદીએ તપાસ માટે આરટીઓ સત્તાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ પરમિટ રજૂ કરી ન હતી. અકસ્માતની જાણ થયા પછી, વીમા કંપનીએ સર્વેયરની નિમણૂક કરી હતી. સર્વે અહેવાલ મુજબ, વાદીને પ્રશ્નવાળા વાહનને લગતા દસ્તાવેજો રજૂ કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું, પરંતુ વાદીએ તપાસ માટે સર્વેયર સમક્ષ તે રજૂ કર્યા ન હતા. વાદીને અકસ્માત સમયે બસમાં મુસાફરી કરી રહેલા મુસાફરોની યાદી અને રોડ પરમિટ રજૂ કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું. જો કે, વાદીએ જરૂરી રોડ પરમિટ રજૂ કરી ન હતી.

૭. સર્વેયર દ્વારા વાહનને થયેલા નુકસાનનું મૂલ્યાંકન જે રૂ. ૨,૪૯,૦૦૦/-

કરવામાં આવ્યું હતું તેની આગળ પ્રક્રિયા થઈ શકી ન હતી કારણ કે દાવાની પતાવટ માટે, પ્રતિવાદી – વીમા કંપનીને અકસ્માતની તારીખે બસમાં મુસાફરી કરી રહેલા મુસાફરોની યાદી અને આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ રોડ પરમિટની જરૂર હતી. ઉપરોક્ત જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરવા માટે વાદીને અનેક પત્રો પાઠવવામાં આવ્યા હતા, તેમ છતાં વાદીએ આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ કાયદેસરની પરમિટ પૂરી પાડી ન હતી અને, તેથી, દાવાની પતાવટ થઈ શકી ન હતી. વીમા કંપનીના બચાવનો સારાંશ એ છે કે અકસ્માત સમયે આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ માન્ય પરમિટના અભાવે દાવો યોગ્ય રીતે જ નકારી કાઢવામાં આવ્યો છે.

૮. મેં સંબંધિત પક્ષકારોના વિદ્વાન વકીલોની રજૂઆતો ધ્યાને લીધી છે અને રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહીનું અવલોકન કર્યું છે.

૯. વાદગ્રસ્ત ચુકાદામાં વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા નોંધવામાં આવેલી બિનતકરારી હકીકતો એ છે કે નં. જીજે-૩-ટી-૯૫૮૦ ધરાવતી મીની બસ પ્રતિવાદી નં. ૧ – વીમા કંપની પાસે વીમાકૃત છે અને અકસ્માતની તારીખે માન્ય વીમા પોલિસી અસ્તિત્વમાં હતી. વાદીનો એવો દાવો છે કે ૨૧મી ઓક્ટોબર, ૧૯૯૧ ના રોજ, વાદીની માલિકીની મીની બસને નં. જીજે-૧૨-ટી-૫૭૪૪ ધરાવતા ટેન્કર સાથે અકસ્માત થયો હતો. પ્રશ્નવાળું વાહન અકસ્માતમાં સંપૂર્ણપણે ક્ષતિગ્રસ્ત થયું હતું. બસના ચાલક સામે એફઆઈઆર નોંધવામાં આવી હતી. મેસર્સ ઉપાધ્યાય એન્ડ એસોસિએટ્સ, ગાંધીધામ નામના સર્વેયર દ્વારા સ્થળ સર્વે કરવામાં

આવ્યો હતો. મેસર્સ ઉપાધ્યાય એન્ડ એસોસિએટ્સ, ગાંધીધામ નો તારીખ રૂ.૧૦.૧૯૯૧ નો સર્વે અહેવાલ રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવ્યો છે.

૧૦. તારીખ ૧૦ મી જુલાઈ, ૧૯૯૨ ના અહેવાલ મુજબ, (આંક ૧૦૦), બસનું બજાર મૂલ્ય રૂ. ૨,૪૯,૦૦૦/- આંકવામાં આવ્યું હતું. સર્વેયર દ્વારા અહેવાલ આપવામાં આવ્યો છે કે નુકસાનના આકલન સમયે, ચકાસણી માટે આરસી બુક, ડ્રાઈવિંગ લાયસન્સ અને વાહનના દસ્તાવેજો ઉપલબ્ધ ન હતા. વાદી દ્વારા સદર સર્વેયરને કોઈ રોડ પરમિટ અને મુસાફરોની યાદી આપવામાં આવી ન હતી અને, તેથી, સર્વેયર પાસે આવા દસ્તાવેજોની ચકાસણી કરવાની કોઈ તક ન હતી. આ અહેવાલના આધારે, વીમા કંપનીએ વાદીને આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ માન્ય પરમિટ પૂરી પાડવા જણાવ્યું હતું.

૧૧. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલ દ્વારા આંક ૧૦૩ પર આધાર રાખવામાં આવ્યો છે કે જે તારીખ ૬.૫.૧૯૯૨ નો છે અને રજૂઆત કરી હતી કે વાદી દ્વારા તારીખ ૨૨/૨૩.૧૧.૧૯૯૦ ના રોજ કોન્ટ્રેક્ટ કેરેજ પરમિટ મેળવવા માટેની અરજી રજૂ કરવામાં આવી હતી જે સંબંધિત આરટીઓ કચેરી દ્વારા તારીખ ૧૧.૧૦.૧૯૯૧ ના રોજ મંજૂર કરવામાં આવી હતી. જો કે, જો સદર પત્રનું અવલોકન કરવામાં આવે તો, તેમાં જણાવાયું છે કે ચકાસણી માટે સમયમર્યાદામાં વાહનના દસ્તાવેજો રજૂ કરવામાં આવ્યા ન હતા અને, તેથી, કોન્ટ્રેક્ટ કેરેજ પરમિટ મેળવવા માટેની અરજી તારીખ ૧૦.૪.૧૯૯૨ ના રોજ નામંજૂર કરવામાં આવી હતી. અકસ્માતની તારીખે

વાહન પાસે માન્ય આરટીઓ પરમિટ હતી તેવી દલીલ માત્ર એક પોકળ નિવેદન છે અને જો દાવાનું અવલોકન કરવામાં આવે તો, વાદીનો એવો કેસ નથી કે અકસ્માતની તારીખે વાદી પાસે વાહન ચલાવવા માટે માન્ય પરમિટ હતી. વાદીના દાવાને નકારવાનું કારણ અકસ્માત સમયે આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ માન્ય પરમિટ રજૂ ન કરવાનું છે. વારંવાર વાદીને આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ માન્ય પરમિટ રજૂ કરવા જણાવવામાં આવ્યું હતું પરંતુ વાદી આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ માન્ય પરમિટ રજૂ કરવામાં નિષ્ફળ રહ્યા છે. આંક ૧૦૩ ને માન્ય પરમિટ કહી શકાય નહીં કારણ કે સદર પત્રમાં ચેસીસ નંબર, એન્જિન નંબર અથવા વાહનની બનાવટ દર્શાવેલ નથી. આંક ૧૦૩ એ આરટીઓ દ્વારા વાદીને પાઠવવામાં આવેલ પત્રવ્યવહાર છે. વિજ્ઞાન ટ્રાયલ કોર્ટે પુરાવામાં રહેલી આ ખામીની નોંધ લીધી હતી અને દાવો રદ કર્યો હતો.

૧૨. અપીલકર્તા તરફે વિજ્ઞાન વકીલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સિવિલ એપિલકેશન દ્વારા વાદીએ સ્પેશિયલ પરમિટના સ્વરૂપમાં દસ્તાવેજ રજૂ કરવાની માંગ કરી છે. અપીલકર્તા તરફે વિજ્ઞાન વકીલ દ્વારા એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે સદર સ્પેશિયલ પરમિટ ગુજરાત મોટર વ્હીકલ્સ રૂલ્સ, ૧૯૮૯ ના રૂલ ૭૦(૭)(૮) હેઠળ જારી કરવામાં આવી છે. પરમિટની માન્યતા તારીખ ૨૦.૧૦.૧૯૯૧ થી ૨૩.૧૦.૧૯૯૧ સુધીની હતી. સદર દસ્તાવેજ વિજ્ઞાન ટ્રાયલ કોર્ટ સમક્ષ રજૂ કરી શકાયો ન હતો અને, તેથી, અપીલકર્તા સીપીસી ના ઓર્ડર ૪૭, રૂલ ૨૭ ની

જોગવાઈનો આશરો લઈને આરટીઓ, રાજકોટ દ્વારા તારીખ ૮.૧૦.૧૯૯૧ ના રોજ જારી કરાયેલ આ સ્પેશિયલ પરમિટ રજૂ કરવાની પરવાનગી માંગી રહ્યા છે.

૧૩. આની સામે, વીમા કંપની તરફે વિદ્વાન વકીલે રજૂઆત કરી હતી કે વધારાના પુરાવા રજૂ કરવાની પરવાનગી માંગતી અરજી ટકી શકે તેવી નથી કારણ કે અપીલકર્તાએ સદર કોડના ઓર્ડર ૪૧, ૩૯ ૨૭ હેઠળ વિચારવામાં આવેલી મૂળભૂત જરૂરિયાતો પૂર્ણ કરી નથી. વધુમાં એવી દલીલ કરવામાં આવી છે કે રેકૉર્ડ પર મૂકવામાં આવેલી સ્પેશિયલ પરમિટમાં વાહનની બનાવટ, ચેસીસ નંબર અને એન્જિન નંબરનો પણ ઉલ્લેખ નથી અને, તેથી, જે સ્પેશિયલ પરમિટ રજૂ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે વિશ્વસનીય પુરાવો નથી અને, તેથી, તેને રેકૉર્ડ પર લઈ શકાય નહીં.

૧૪. અપીલ અદાલતમાં વધારાના પુરાવા રજૂ કરવા માટેની જોગવાઈ સદર કોડના ઓર્ડર ૪૧, ૩૯ ૨૭ હેઠળ નિર્ધારિત કરવામાં આવી છે જે સરળતા ખાતર નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવે છે:

“૨૭. અપીલ અદાલતમાં વધારાના પુરાવા રજૂ કરવા.

(૧) અપીલના પક્ષકારો અપીલ અદાલતમાં મૌખિક કે દસ્તાવેજી વધારાના પુરાવા રજૂ કરવા માટે હકદાર રહેશે

નહીં,

પરંતુ

જો-

(એ) જે અદાલતના હુકમનામા સામે અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે તે અદાલતે એવો પુરાવો સ્વીકારવાનો ઇનકાર કર્યો હોય કે જે સ્વીકારવો જોઈતો હતો, અથવા

(એએ) વધારાના પુરાવા રજૂ કરવાની માંગ કરનાર પક્ષકાર એ સ્થાપિત કરે છે કે યોગ્ય કાળજી રાખવા છતાં, આવો પુરાવો તેની જાણમાં ન હતો અથવા જે હુકમનામા સામે અપીલ દાખલ કરવામાં આવી છે તે પસાર કરવામાં આવ્યું તે સમયે યોગ્ય કાળજી રાખ્યા પછી પણ તેના દ્વારા રજૂ કરી શકાયો ન હતો, અથવા

(બી) અપીલ અદાલતને ચુકાદો જાહેર કરવા સક્ષમ બનાવવા માટે અથવા અન્ય કોઈપણ મહત્વપૂર્ણ કારણસર કોઈપણ દસ્તાવેજ રજૂ કરવાની અથવા કોઈપણ સાક્ષીની તપાસ કરવાની જરૂર હોય, તો અપીલ અદાલત આવા પુરાવા કે દસ્તાવેજ રજૂ કરવાની અથવા સાક્ષીની તપાસ કરવાની પરવાનગી આપી શકે છે."

૧૫. સદર જોગવાઈનો આશરો લેવા માટે, પક્ષકારે અદાલતને સંતોષ આપવો આવશ્યક છે કે જે દસ્તાવેજો રજૂ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે સ્વીકારવાનો અદાલતે ઇનકાર કર્યો છે અથવા વધારાના પુરાવા રજૂ

કરવાની માંગ કરતા પક્ષકારો એ સ્થાપિત કરે છે કે યોગ્ય કાળજી રાખ્યા પછી પણ, આવો પુરાવો તેની જાણમાં ન હતો અથવા યોગ્ય કાળજી રાખ્યા પછી પણ ટ્રાયલ દરમિયાન રજૂ કરી શકાયો ન હતો. કોઈ મહત્વપૂર્ણ કારણસર કોઈપણ દસ્તાવેજ રજૂ કરવાની જરૂર જણાય તો તેવી સત્તા પણ અપીલ અદાલતને આપવામાં આવી છે. સીપીસી ના ઓર્ડર ૪૧ ના રૂલ ૨૭ ના સબ-રૂલ (૧) ના કલોઝ (બી) હેઠળની સત્તાઓનો ઉપયોગ કરતા પહેલાં, અદાલતને પ્રથમદર્શી રીતે સંતોષ થવો જોઈએ કે વધારાના પુરાવા તરીકે જે દસ્તાવેજો રજૂ કરવાની માંગ કરવામાં આવી છે તે એટલા સુસંગત છે કે જો તે દસ્તાવેજો રેકૉર્ડ પર લેવામાં આવે અને સ્વીકારવામાં આવે, તો તે ચોક્કસપણે વિવાદનું સ્વરૂપ બદલી નાખશે અને દસ્તાવેજ/દસ્તાવેજો એવા છે કે જે અદાલતને કોઈ નિષ્કર્ષ પર પહોંચવામાં મદદરૂપ થશે.

૧૬. જો “સ્પેશિયલ પરમિટ” નામના દસ્તાવેજનું અવલોકન કરવામાં આવે તો, મારા મતે, નીચેના કારણોસર તેને પુરાવા તરીકે સ્વીકારવાની પરવાનગી આપી શકાય નહીં:

(એ) અપીલકર્તા દ્વારા અરજી સાથે રજૂ કરાયેલ “સ્પેશિયલ પરમિટ” માં માત્ર વાદીનું નામ અને વાહનનો નોંધણી નંબર જીજે-૩-ટી-૯૫૮૦ તરીકે દર્શાવેલ છે, પરંતુ સ્પેશિયલ પરમિટમાં વાહનના ચેસીસ નંબર અને એન્જિન નંબરનો ઉલ્લેખ નથી, જે જો સંબંધિત આરટીઓ કચેરી દ્વારા

જારી કરવામાં આવી હોય તો સ્પેશિયલ પરમિટમાં દર્શાવવા માટે ખૂબ જ નિર્ણાયક અને મહત્વપૂર્ણ વિગતો છે.

(બી) વધુમાં, નોટિસ પત્રવ્યવહાર તેમજ પ્લીડિંગ્સમાં વાદીનો એવો કેસ નથી કે અકસ્માતની તારીખે સંબંધિત આરટીઓ દ્વારા તારીખ ૮.૧૦.૧૯૯૧ ની સ્પેશિયલ પરમિટ આપવામાં આવી હતી અને તે કારણસર, દાવો નકારવો ગેરકાયદેસર છે. તેનાથી વિપરીત, વાદી નોટિસમાં તેમજ અન્ય પત્રવ્યવહારમાં વાદીના દાવાની પતાવટ કરવાનો પુનરોચ્ચાર કરતા રહ્યા છે.

૧૭. સુનાવણી દરમિયાન અપીલકર્તા સંબંધિત આરટીઓ દ્વારા જારી કરાયેલ કોઈપણ માન્ય પરમિટ પણ દર્શાવી શક્યા ન હતા. પોલિસીના નિયમો અને શરતો પક્ષકારો માટે બંધનકર્તા છે. તે એક તરફ વીમાધારક અને બીજી તરફ વીમાકર્તા વચ્ચેનો કરાર છે. વીમાધારક દ્વારા કરવામાં આવેલ કોઈપણ ભંગ વીમા કંપનીને દાવાની ચૂકવણી કરવાની તેની જવાબદારીમાંથી મુક્ત કરશે. પોલિસીમાં વાહનના ઉપયોગ પર પણ મર્યાદા મૂકવામાં આવી છે. પોલિસી, આંક ૯૮ માં, “ઉપયોગ અંગેની મર્યાદાઓ” તરીકે એક વિશિષ્ટ શરત છે અને ઉપયોગ અંગેની જાણકારી અથવા મર્યાદા છે. સદર કલોઝ નિર્ધારિત કરે છે કે વીમાધારક મોટર વ્હીકલ્સ એક્ટ, ૧૯૮૮ ના અર્થ અંતર્ગત જારી કરાયેલ પરમિટ (કોન્ટ્રેક્ટ કેરેજ અથવા સ્ટેજ કેરેજ) અનુસાર જ મુસાફરોની હેરફેર માટે વાહનનો

ઉપયોગ કરી શકે છે.

૧૮. તેથી, સદર પોલિસી સ્પષ્ટ શબ્દોમાં વિચારે છે કે વાહનનો ઉપયોગ મોટર વ્હીક્લ્સ એક્ટ હેઠળના સત્તાવાળાઓ દ્વારા જારી કરાયેલ પરમિટને આધીન છે. વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે એ હકીકત ધ્યાને લીધી છે કે અકસ્માતની તારીખે વાદી પાસે વાહન ચલાવવા માટેની માન્ય આરટીઓ પરમિટ ન હતી. અપીલકર્તા તરફે વિદ્વાન વકીલની એવી દલીલ કે આઈપીસી ની કલમ ૪૭૧ અને ૪૭૪ હેઠળ શરૂ કરાયેલી ફોજદારી ટ્રાયલમાં વાદીને નિર્દોષ છોડી મૂકવામાં આવ્યા હતા, અને, તેથી, નકલી આરટીઓ પરમિટનો આરોપ અથવા અકસ્માતની તારીખે વાહન ચલાવવા માટે માન્ય આરટીઓ પરમિટ ન હોવાનો આરોપ ટકી શકતો નથી. આવી દલીલો આકર્ષક લાગે છે ખરી પરંતુ તેમાં કોઈ કાયદાકીય બળ નથી. કાયદાનો એ સુસ્થાપિત સિદ્ધાંત છે કે ફોજદારી કાર્યવાહીના નિર્ણય / તારણોનો દીવાની કાર્યવાહીમાં પુરાવા તરીકે ઉપયોગ કરી શકાય નહીં. પુરાવાને ધ્યાને રાખીને, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટે દાવો રદ કર્યો હતો. મારા મતે, વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટના તારણો અને કારણો કાયદાને સુસંગત અને રેકૉર્ડ પરના પુરાવા મુજબ છે. માત્ર બીજો દ્રષ્ટિકોણ શક્ય હોવાના કારણે, હકીકતના તારણોમાં દખલગીરી કરીને પુરાવાના આધારે વિદ્વાન ટ્રાયલ કોર્ટ દ્વારા અપનાવવામાં આવેલ દ્રષ્ટિકોણને બદલી શકાય નહીં.

૧૯. ૨૦૧૦(૮) એસ.સી.સી. ૭૭૫ માં રિપોર્ટ થયેલ **કિશન સિંહ વિ. ગુરપાલ સિંહ, ૨૦૧૦(૮) એસ.સી.સી. ૭૭૫** ના કેસમાં નામદાર સર્વોચ્ચ

અદાલતના ચુકાદાનો સંદર્ભ આપવો યોગ્ય રહેશે. સદર ચુકાદાનો સંબંધિત ફરો નીચે મુજબ ટાંકવામાં આવે છે:

“૧૮. આમ, ઉપરોક્ત બાબતોને ધ્યાને લેતાં, આ મુદ્દા પર કાયદો એ અસર સાથે સ્પષ્ટ થાય છે કે જ્યાં સુધી ફોજદારી કેસનો સંબંધ છે ત્યાં સુધી દીવાની અદાલત દ્વારા નોંધવામાં આવેલા હકીકતના તારણોની કોઈ અસર થતી નથી અને તેનાથી વિપરીત પણ તેમજ છે. દીવાની અને ફોજદારી કેસોમાં સાબિતીનું ધોરણ અલગ છે. દીવાની કેસોમાં તે સંભાવનાઓની પ્રબળતા છે જ્યારે ફોજદારી કેસોમાં તે વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિતી છે. કોઈ વૈધાનિક કે કાનૂની સિદ્ધાંત નથી કે દીવાની અથવા ફોજદારી કાર્યવાહીમાં અદાલત દ્વારા નોંધાયેલા તારણો તે જ વિષયવસ્તુ સાથે વ્યવહાર કરતી વખતે સમાન પક્ષકારો વચ્ચે બંધનકર્તા રહેશે અને બંને કેસોનો નિર્ણય તેમાં રજૂ કરાયેલા પુરાવાના આધારે જ કરવાનો રહેશે. જો કે, એવા કેસો હોઈ શકે છે કે જ્યાં પછીના કેસોમાં અગાઉના ચુકાદાઓની સુસંગતતા સાથે સંબંધિત ઇન્ડિયન એવિડન્સ એક્ટ, ૧૮૭૨ ની કલમ ૪૧ થી ૪૩ ની જોગવાઈઓને ધ્યાને લઈ શકાય.”

૨૦. સામાન્ય રીતે ફોજદારી કેસના ચુકાદાનો દીવાની કેસમાં પુરાવા તરીકે ઉપયોગ કરવામાં આવતો નથી કારણ કે બંને કાર્યવાહી અલગ અલગ

સાબિતીના ધોરણો અને કાનૂની ઉદ્દેશ્યો સાથે અલગ છે. દીવાની અદાલત ફોજદારી કેસના પરિણામથી બંધાયેલી નથી અને ફોજદારી અદાલત દીવાની કેસના પરિણામથી બંધાયેલી નથી. ફોજદારી કેસોમાં વ્યાજબી શંકાથી પર સાબિતીની જરૂર હોય છે જ્યારે દીવાની કેસોમાં પુરાવાની પ્રબળતા જરૂરી હોય છે. ચુકાદો શબ્દ કોડ ઓફ સિવિલ પ્રોસિજર, ૧૯૦૮ ની કલમ ૨(૯) માં વ્યાખ્યાયિત થયેલ છે અને દીવાની કાર્યવાહીમાં પક્ષકારોના અધિકારો અને જવાબદારીઓનું અંતિમ નિર્ધારણ દર્શાવે છે, જે હકીકતો, મુદ્દાઓ, પુરાવા અને તેના પરના તારણો સહિત નિર્ણયના કારણો નિર્ધારિત કરે છે. કોડ ઓફ ક્રિમિનલ પ્રોસિજર, ૧૯૭૩ ની કલમ ૩૫૪ માં નિર્ધારિત કર્યા મુજબ ફોજદારી કાર્યવાહીમાં નિર્ધારણ માટેના મુદ્દાઓ, નિર્ણય અને નિર્ણય માટેના કારણોનો સમાવેશ થાય છે.

૨૧. હકીકતોની સમગ્રતાને ધ્યાને લેતાં અને ઉપરોક્ત ચર્ચાને ધ્યાને લેતાં, અપીલ ફગાવી દેવાને પાત્ર છે અને તે અનુસાર, તે ફગાવી દેવામાં આવે છે. રેકૉર્ડ અને કાર્યવાહી સંબંધિત અદાલતને તુરંત જ પરત મોકલી આપવામાં આવે. વચગાળાની રાહત, જો કોઈ હોય તો, તુરંત જ રદબાતલ થાય છે. ખર્ચ અંગે કોઈ હુકમ નથી.

૨૨. સંબંધિત સિવિલ એપ્લિકેશનોનો પણ નિકાલ કરવામાં આવે છે કારણ કે મુખ્ય બાબત ફગાવી દેવાને ધ્યાને લેતાં તે ટકી શકશે નહીં.

વીકે

This judgment has been translated using an AI-assisted translation tool.

=====

અસ્વીકરણ: સ્થાનિક ભાષામાં અનુવાદિત આ ચુકાદા/હુકમનો હેતુ પક્ષકારોને તેમની ભાષામાં જાણકારી ઉપલબ્ધ કરાવવા માત્રનો છે અને તેનો અન્યથા ઉપયોગ થઈ શકશે નહિ. અન્ય તમામ વ્યવહારિક તેમજ સરકારી ઉદ્દેશો માટે મૂળ અંગ્રેજી ચુકાદો/હુકમ જ પ્રમાણિત અને માન્ય રહેશે.

DISCLAIMER: The translated judgement in vernacular language is meant for the restricted use of the litigant to understand it in his/ her language and may not be used for any other purpose. For all practical and official purposes, the English version of the judgement shall be authentic and shall hold the field for the purpose of execution and implementation.

=====